

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Неорганічна хімія»

Ступінь вищої освіти – **Магістр**
Спеціальність **211 Ветеринарна медицина**
Освітня програма «**Ветеринарна медицина**»
Рік навчання **1**, семестр **1**
Форма навчання **денна** (денна, заочна)
Кількість кредитів ЄКТС **4**
Мова викладання українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка дисципліни в
eLearn

Абарбарчук Л.М.
abarbarchuk@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=1756>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Дисципліна “Неорганічна хімія” належить до базових загальноосвітніх предметів і забезпечує формування фундаменту знань та практичних навичок спеціаліста, необхідних для вивчення професійно орієнтованих та спеціальних дисциплін.

Мета: вивчення курсу неорганічної хімії є оволодіння знаннями про хімічні закони і закономірності хімічних перетворень (хімічна форма руху матерії) з орієнтацією на процеси, що відбуваються у навколишньому середовищі та формування навичок виконання хімічного експерименту

Завдання:

- вивчення основ дисципліни як складової фундаментальної підготовки спеціалістів у галузі наук;
- створення наукової бази для вивчення ряду професійно орієнтованих та спеціальних дисциплін;
- засвоєння основних прийомів виконання хімічних реакцій напівмікрометодом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: класифікацію хімічних елементів та утворюваних ними хімічних сполук відповідно груп, підгруп і періодів періодичної системи Д. І. Менделєєва; основні закони хімічної кінетики та хімічної рівноваги; сучасні уявлення про будову атому та молекули; закономірності зміни хімічної активності простих і складних речовин з позицій їх будови, природи та особливостей хімічного зв'язку в них; природу розчинів основних типів хімічних сполук s-, p- і d-елементів і їх властивості відносно процесів електролітичної дисоціації та гідролізу; природу процесів зі зміною ступеня окиснення елементів; сутність електрохімічних процесів та явища корозії металів; природу, будову, хімічні властивості координаційних (комплексних) сполук; способи одержання, поширення в природі, застосування в антропогенній діяльності і, зокрема, у виробництві, зберіганні та переробці сільськогосподарської і харчової продукції та лікарських і побутових препаратів.

вміти: користуватися навчальною, методичною та довідковою літературою з загальної, неорганічної та біонеорганічної хімії, проводити розрахунки за рівняннями хімічних реакцій, самостійно виконувати хімічні реакції, оформляти результати досліджень у вигляді звіту в лабораторному журналі, вирішувати розрахункові задачі із застосуванням обчислювальної техніки.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК):

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Хімія в системі природничих наук.	1/2	Магістр повинен знати про роль хімії в житті людини; правила техніки безпеки під час роботи.	Написати есе з кожної теми самостійної роботи та надіслати їх до ЕНК	До 5 балів – за виконане есе.
Тема 2. Класифікація та номенклатура неорганічних сполук.	-/8	Магістр повинен знати приклади простих і складних речовин, фізичних і хімічних явищ, оксидів, кислот, основ і солей. Оволодіти складанням формул речовин і визначенням валентності і ступеня окиснення елементів за формулами речовин; написанням рівняння хімічних реакцій	Виконати лабораторну роботу №1. Написати есе з кожної теми самостійної роботи та надіслати їх до ЕНК Написати контрольну роботу №1	До 15 балів за виконану лабораторну роботу, до 5 балів – за виконане есе та до 15 балів за контрольну роботу.
Тема 3. Основні закони хімії.	1/-	Магістр повинен знати одиницю вимірювання кількості речовини, молярний об'єм газів за нормальних умов, число Авогадро; сутність	Написати есе з кожної теми самостійної роботи та	До 5 балів – за виконане есе.

		фізичної величини кількість речовини; основні закони хімії. Оволодіти методиками розрахунку числа частинок (атомів, молекул, йонів) у певній кількості речовини; молярної маси, маси і кількості речовини; об'єму даної маси або кількості речовини газу за нормальних умов; відносної густини газу за іншим газом	надіслати їх до ЕНК	
Тема 4. Будова атома. Періодичний закон Д.І. Менделєєва	2/2	Магістр повинен знати поняття атомне ядро, електрони, протони, нейтрони; періоди, групи, головні та побічні підгрупи періодичної системи; металічні та неметалічні елементи. Оволодіти методами складання електронних та електронно-графічних формул атомів елементів з урахуванням принципу Паулі, правил Ф. Хунда і В.М. Клечковського. Класифікувати хімічні елементи за їхнім місцем у періодичній системі та будовою атомів	Написати есе з кожної теми самостійної роботи та надіслати їх до ЕНК. Написати контрольну роботу №2 .	До 5 балів – за виконане есе та до 15 балів за контрольну роботу.
Тема 5. Природа хімічного зв'язку і будова хімічних сполук	1/2	Магістр повинен знати види хімічного зв'язку, типи кристалічних ґраток. Оволодіти прогнозуванням властивості речовин залежно від виду хімічного зв'язку і типу кристалічних ґраток. Використовувати поняття електронегативності для характеристики хімічних зв'язків	Написати есе з кожної теми самостійної роботи та надіслати їх до ЕНК Скласти тест для модульного контролю.	До 5 балів – за виконане есе.
Тестування 3 модуля 1				30
Всього за модуль 1				100
Модуль 2				
Тема 6. Вчення про розчини. Способи вираження	3/6	Магістр повинен знати типи дисперсних систем; чинники розчинності	Виконати лабораторну роботу №2.	До 15 балів за виконану лабораторну

складу розчинів. Колігативні властивості розчинів		речовин; способи кількісного вираження складу розчину; основні колігативні властивості розчинів. Оволодіти обчисленням коефіцієнту розчинності речовин; обчисленням концентрації розчиненої речовини; їх перерахунку між собою	Написати ессе з кожної теми самостійної роботи та надіслати їх до ЕНК	роботу та до 5 балів – за виконане ессе.
Тема 7. Основні поняття хімічної термодинаміки. Швидкість та механізми хімічних реакцій. Хімічна рівновага	3/2	Магістр повинен знати швидкість реакції за законом діючих мас, зміну швидкості реакції зі зміною температури за правилом Вант-Гоффа, константу рівноваги за значеннями рівноважних концентрацій реагентів. Оволодіти алгоритмами визначення залежності швидкості гомогенної та гетерогенної реакції від концентрації реагентів, температури, площі поверхні, тиску тощо, зміщення стану хімічної рівноваги в результаті зміни концентрації, тиску, температури	Виконати лабораторну роботу №3. Написати ессе з кожної теми самостійної роботи та надіслати їх до ЕНК	До 15 балів за виконану лабораторну роботу та до 5 балів – за виконане ессе.
Тема 8. Теорія сильних і слабких електролітів Теорії кислот і основ	1/4	Магістр повинен знати поняття про розчини електролітів; механізм електролітичної дисоціації; ступінь і константу дисоціації; класифікацію електролітів за ступенем дисоціації: сильні та слабкі електроліти; чинники, від яких залежать ступінь і константа дисоціації. Оволодіти складанням рівняння йонного обміну.	Написати ессе з кожної теми самостійної роботи та надіслати їх до ЕНК Написати контрольну роботу №3. Скласти тест для модульного контролю.	До 5 балів – за виконане ессе та до 25 балів за контрольну роботу.
Тестування з модуля 2				30
Всього за модуль 2				100
Модуль 3				
Тема 9. Протолітичні процеси (гідроліз).	1/6	Магістр повинен знати поняття дисоціації води, йонного добутку води. Водневий показчик (рН). Гідроліз солей різних типів. Значення гідролізу	Виконати лабораторну роботу №4. Написати ессе з кожної теми	До 5 балів за виконану лабораторну роботу, до 5 балів – за виконане

		в природних процесах, життєдіяльності людини та тварини. Оволодіти методами складання рівнянь гідролізу та визначення або розрахунку рН розчинів	самостійної роботи та надіслати їх до ЕНК. Написати контрольну роботу №4.	есе та до 15 балів за контрольну роботу.
Тема 10. Реакції з перенесенням електронів.	1/7	Магістр повинен знати електронну теорію окисно-відновних реакцій (ОВР). Окисно-відновні властивості елементів і їх сполук у залежності від положення в періодичній системі. Оволодіти методами складання окисно-відновних реакцій враховуючи вплив рН середовища на продукти окисно-відновних перетворень	Виконати лабораторну роботу №5. Написати есе з кожної теми самостійної роботи та надіслати їх до ЕНК. Написати контрольну роботу №5.	До 5 балів за виконану лабораторну роботу, до 5 балів – за виконане есе та до 15 балів за контрольну роботу.
Тема 11. Реакції комплексоутворення.	1/6	Магістр повинен знати поняття про комплексні сполуки; хімічний зв'язок у комплексних сполуках. Оволодіти методами складання рівнянь утворення комплексних сполук а також їх взаємодії, в тому числі при визначенні якісного складу розчинів.	Виконати лабораторну роботу №6. Написати есе з кожної теми самостійної роботи та надіслати їх до ЕНК. Написати контрольну роботу №6. Скласти тест для модульного контролю.	До 5 балів за виконану лабораторну роботу, до 5 балів – за виконане есе та до 10 балів за контрольну роботу.
Тестування з модуля 3				30
Всього за модуль 3				100
Навчальна робота за семестр $(M_1+M_2+M_3)/3*0,7$				70 (≥42)
ЕКЗАМЕН				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати (есе) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Абарбарчук Л.М., Копілевич В.А. Неорганічна хімія: навч. посібник для студентів спеціальності – 211 “Ветеринарна медицина”. Київ: Експо-Друк, 2023. 333 с.
2. Загальна та неорганічна хімія: підручник / Копілевич В.А. та ін. Київ: Фенікс, 2003. 752 с.
3. Григор'єва В.В., Самійленко В.М., Сич А.М. Загальна хімія: підручник. Київ: Вища шк., 1991. 431 с.
4. Копілевич В.А., Абарбарчук Л.М. Неорганічна хімія: методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт для студентів спеціальності - 211 "Ветеринарна медицина". Київ: Експо-Друк, 2023. 160 с.
5. Ткаченко С.В., Грузнова С.В., Замай Ж.В. Загальна та неорганічна хімія (Частина 1. Загальна хімія): навчально-методичний пос. 2020. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/5288/1/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BD%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D1%85%D1%96%D0%BC%D1%96%D1%8F%20%28%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%20%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%85%D1%96%D0%BC%D1%96%D1%8F%29.pdf>
6. Панайотова Т. Д. «Загальна та неорганічна хімія»: конспект лекцій. 2017. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/46281/1/2017%20%D0%BF%D0%B5%D1%87.%2093%D0%9B.pdf>
7. Левітін Є.Я., Бризицька А.М., Ключова Р.Г. Загальна та неорганічна хімія : підруч. для студентів вищ. навч. закл. 2017. URL: <https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/17310.pdf>